

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามแนวคิด ของซิมป์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหา

DANCING ARTS LEARNING ACTIVITIES BASED ON SIMPSON'S PROCESSES FOR PRACTICAL SKILLS DEVELOPMENT AMONG PRATHOMSUKSA TWO STUDENTS, LAT BANSRIMAHARACHA SCHOOL

วิรดี จินตะไล่* และปรวัน แพทยานนท์**

WERADE JINTALAI AND PORAWAN PATTAYANON

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมุ่งศึกษาการพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ตามแนวคิดของซิมป์สัน ศึกษาผลก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามแนวคิดซิมป์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปว่า 1) ออกแบบสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนำกระบวนการเรียนรู้ทางทฤษฎีแนวคิดซิมป์สันมาผนวกกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงวิชานาฏศิลป์ ซึ่งมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน มีการแบ่งเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง 2) ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามแนวคิดซิมป์สันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ทักษะปฏิบัติ แนวคิดซิมป์สัน

Abstract

The objectives of this research were to study the dancing arts learning activities based on Simpson's processes for practical skills development among Prathomsuksa Two students by emphasizing practical skills development from the dancing arts learning activities based on

* บัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Graduate School, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

** วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University

Simpson's processes and to examine the results before and after the dancing arts learning activities based on the practical skills development of Prathomsuksa Two students at Bansrimaharacha School. The sample group consisted of thirty-five students. The researcher collected data, tested the sample group and the collected data was analyzed using mean and standard deviation. The findings indicated the following 1) designed dancing arts learning activities for the practical skills development of students in Prathomsuksa by integrating the learning process based on Simpson's processes to dancing arts learning activities in the dancing arts period, such as division, learning standards, indicators, course description, learning units and ten instructional plans were determined and divided into ten hours; 2) the result of before and after arrangements of dancing arts learning activities, based on Simpson's processes, for the practical skills development of students in Prathomsuksa Two at Bansrimaharacha School revealed that the average score after implementing dancing arts learning activities was higher than before implementation with a 0.01 level of statistical significance.

Keywords: Dancing Arts Learning Activities, Practical Skills, Simpson's Processes

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันได้มีวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทำให้เด็กสมัยใหม่นี้อาจจะไม่ค่อยรู้จักการแสดงนาฏศิลป์ เยาวชนเกือบทั่วประเทศพากันนิยมชมชอบกับความแปลกใหม่ของวัฒนธรรมต่างชาติและบางคนถึงกับดูหมิ่นหรือเกิดความอับอายในศิลปวัฒนธรรมของตนเอง สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของคนในชาติไปอย่างสิ้นเชิง ค่านิยมของคนไทยต้องปรับเปลี่ยนสภาพตามไป ทำให้ขาดความเข้าใจและความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยไป ด้วยการหลงชื่นชมในวัฒนธรรมต่างชาติเช่นนี้เป็นต้นเหตุให้เกิดการเสื่อมสลายของศิลปวัฒนธรรมไทยไปในที่สุด

นาฏศิลป์ไทยเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติไทย นักเรียนที่เรียนนาฏศิลป์จะต้องมีการฝึกทักษะให้คล่องแคล่วและมีความถูกต้อง ดังนั้นผู้เรียนต้องมีความต้องอดทน และมีความพยายามในการฝึกซ้อมที่จะต้องอาศัยทักษะการฝึกฝนเพื่อความชำนาญไว้ใช้ในการแสดง และเพื่อที่จะได้รักษาศิลปะประจำชาติไทยเอาไว้ ศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทยนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ท่ารำ จังหวะ การใช้พื้นที่ การใช้อารมณ์ เป็นต้น ผู้เรียนรู้และฝึกหัดจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจและพยายามปฏิบัติ โดยค่อยเริ่มฝึกปฏิบัติปรับพื้นฐานความสมดุลและจัดระเบียบร่างกายให้เกิดความสวยงาม จากนั้นก็ถึงจะเริ่มฝึกท่ารำตามขั้นตอน ผู้เรียนจะต้องจดจำท่ารำและเข้าใจความหมายของท่ารำได้อย่างลึกซึ้งเพื่อที่จะถ่ายทอดอารมณ์และความหมายของท่ารำได้ถูกต้อง อีกทั้งศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทยเพื่อเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก และคุณภาพชีวิตของผู้ศึกษารวมทั้งยังเป็นการสร้างนาฏศิลป์ให้มีความเชี่ยวชาญ และสามารถใช้นาฏศิลป์เป็นอาชีพเลี้ยงตนเอง ดังนั้นการให้นาฏศิลป์ไทยเจริญรุ่งเรืองต่อไปนั้น ต้องมีการอนุรักษ์ พัฒนา บำรุง และส่งเสริมให้คนไทยตระหนักต่อการสืบทอดและจัดระเบียบแบบแผนให้คงดำรงอยู่สืบเนื่องรุ่นหลัง (เรณู โกศินานนท์, 2545, น. 3-4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วย 3 สาระ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ สาระสำคัญของนาฏศิลป์คือให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบ

นาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 51)

โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มีจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 4 เรื่องแนวทางในการจัดการศึกษา มาตราที่ 23 ข้อที่ 3 โดยกำหนดว่าการจัดการศึกษาควรมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้วยการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกระบวนการจัดกิจกรรมซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออก เกิดความคิดรวบยอดมีทักษะและได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินผสมผสานกัน มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 7)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล จากหลักสูตรและตัวบ่งชี้ข้างต้นพิจารณาได้ว่าหน่วยงานทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีกิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติ ปัจจุบันยุคของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการหลงใหลทางวัฒนธรรม นาฏศิลป์ไทยจึงไม่ค่อยได้รับความนิยมกับหมู่เด็กและวัยรุ่นเมื่อเทียบกับนาฏศิลป์ หรือการแสดงของชาวต่างชาติ ด้วยข้อจำกัดของการฝึกหัดที่นาฏศิลป์ไทยที่มีมาตรฐานที่ค่อนข้างเคร่งครัด การสร้างบรรยากาศในการเรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องอาศัยแนวคิดหรือรูปแบบการสอนใหม่ เพื่อทำให้การเรียนบรรลุตามประสงค์ที่ตั้งไว้ (เสาวรี ภูบาลชื่น, 2556, น. 344)

ในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจะเน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญด้วยบทเรียนที่ซ้ำ ๆ ย้ำเนื้อหา การฝึกเป็นระยะเวลานานพอสมควรจนกระทั่งผู้รับการฝึกสามารถจดจำท่าทางซึ่งเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ จากนั้นครูผู้สอนจะถ่ายทอดกลวิธีที่จะปรุงแต่งลีลาท่าทางให้งดงามยิ่งขึ้นเป็นการเฉพาะตัวสำหรับศิษย์บางคน (ประเมษฐ์ บุญยะชัย, 2547, น. 15-29) ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยได้กำหนดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในด้านทฤษฎีครูผู้สอนก็จะสอนอธิบายตามรายละเอียดของเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจ ด้านการฝึกทักษะผู้เรียนก็ฝึกโดยอาศัยจดจำท่าทางและเลียนแบบจากครูผู้สอนเป็นหลักและนักเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งถ้าผู้เรียนที่มีทักษะ มีใจรักและสนใจก็จะทำได้เร็ว ทำได้สวย แต่ถ้าผู้เรียนบางคนไม่สนใจในการฝึก ก็ทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความรู้สึกเบื่อ ไม่สนใจเรียน และเห็นว่าเป็นเรื่องยากที่ตัวผู้เรียนนั้นจะฝึกฝน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานาฏศิลป์อยู่ในระดับต่ำ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผู้เรียนขาดทักษะในการปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดจากรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นไม่น่าสนใจ เนื้อหาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้นก็สมารถทำได้น้อย ทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อเกิดการได้รับการฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์ได้น้อยและไม่ชัดเจน จนทำให้ผู้เรียนรู้ว่าตัวเองนั้นทำไม่ได้ และทำให้ไม่มีความสุขในการเรียน และทำให้ผู้เรียนไม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีการที่จะพัฒนาในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการ

เรียนรู้ด้านทักษะอย่างเต็มที่ เพราะเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความถนัด ความสนใจ และมีการรับรู้ที่ไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยจึงต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติในรายวิชาให้ดีขึ้น เพื่อเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์

รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัยจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Instructional Model Based On Simson's Processes For Psycho Motor Skill Development) เป็นการสอนทักษะปฏิบัติที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งการสอนต้องใช้หลักการ วิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย หรือพุทธิพิสัย

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Simpson) ระบุว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกายในการทำงานที่มีความซับซ้อน และต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลายส่วนในการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้องและมีความชำนาญ และผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความอดทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย (ทิตินา แคมมณี, 2550, น. 243-244)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เพื่อพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และให้ผู้เรียนได้มีความสนใจและมีใจรักในศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทย และให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดของซิมพ์สัน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนปฏัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน

ความสำคัญของการวิจัย

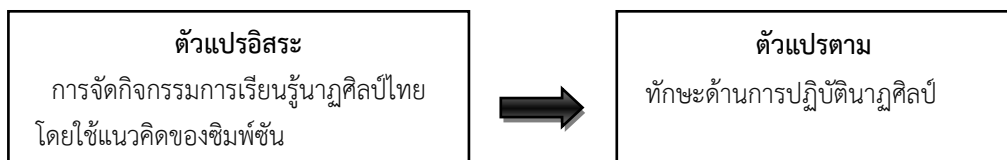
ผลของการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพัฒนาการทักษะด้านการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้แนวคิดของซิมพ์สัน ช่วยให้นักเรียนได้มีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ ทั้งหมด 4 ห้อง จำนวน 160 คน
  2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 35 คน โดยวิธีการเจาะจงตัวแปรที่ศึกษา
- ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานศิลปะ โดยใช้แนวคิดของซิมป์สัน
- ตัวแปรตาม คือ ทักษะด้านการปฏิบัติงานศิลป์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนดังนี้
  - 1.1 ศึกษาเอกสาร วิธีการ หลักการเทคนิคการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
  - 1.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน ขอบข่ายเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
  - 1.3 เลือกเนื้อหาสำหรับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดของซิมป์สัน
  - 1.4 สร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน
  - 1.5 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สันเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้
  - 1.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดทักษะปฏิบัติจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์

2.2 ศึกษาขอบเขตเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือตัวชี้วัด เพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดขั้นตอนการปฏิบัติ

2.3 นำแบบวัดทักษะปฏิบัติเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา โครงสร้างของแบบวัด และเกณฑ์การให้คะแนนสอดคล้องกับแบบประเมิน

2.4 นำแบบวัดทักษะปฏิบัติที่ปรับปรุงแก้ไขไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ด้านการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากเอกสารต่าง ๆ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติก่อนนำไปใช้ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ขณะทดลองของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ตามแนวคิดสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยใช้สูตร IOC

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การอภิปรายผลข้อมูลผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ทั้งหมดมานำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิด ชิมพ์ชัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ โดยนำกระบวนการเรียนการสอนมาจากแนวคิด ชิมพ์ชัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้องและมีความชำนาญ

ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

ชิมพ์ชัน (Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียนเป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อน และต้อง

อาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ให้ออกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเองเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความอดทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

ผู้วิจัยได้จัดทำการออกแบบสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนำกระบวนการทางทฤษฎีแนวคิดเชิงพัฒนาผนวกกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงวิชานาฏศิลป์ ซึ่งมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน มีการแบ่งเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง เพื่อให้เหมาะสมกับคาบเรียนจำนวนของเด็กนักเรียน เพื่อให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอย่างสูงสุด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดเชิงพัฒนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ ออกเป็น 2 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ท่วงท่าลีลา แบ่งออกเป็น 4 กิจกรรมการเรียนรู้
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเคลื่อนไหวเลียนแบบคน
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเคลื่อนไหวเลียนแบบธรรมชาติ
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลีลาเคลื่อนไหวประกอบเพลง
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ออกลวดลายโซว์ลีลา
2. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ท่าทางนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น 6 กิจกรรมการเรียนรู้
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ลวดลายนาฏยศัพท์
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลีลาภาษาท่า
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลีลาภาษาท่า (ต่อ)
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ร่ายรำตามเพลง
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ร่ายรำตามเพลง (ต่อ)
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง สรรค์สร้างท่าทาง

ตารางที่ 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้	เวลา	วัน
ท่วงท่าลีลา		4 ชั่วโมง	
	เรื่อง การเคลื่อนไหวเลียนแบบคน	1 ชั่วโมง	จันทร์
	เรื่อง การเคลื่อนไหวเลียนแบบธรรมชาติ	1 ชั่วโมง	ศุกร์
	เรื่อง ลีลาเคลื่อนไหวประกอบเพลง	1 ชั่วโมง	จันทร์
	เรื่อง ออกลวดลาย โซว์ลีลา	1 ชั่วโมง	ศุกร์
ท่าทางนาฏศิลป์		6 ชั่วโมง	
	เรื่อง ลวดลายนาฏยศัพท์	1 ชั่วโมง	จันทร์
	เรื่อง ลีลาภาษาท่า	1 ชั่วโมง	ศุกร์
	เรื่อง ลีลาภาษาท่า (ต่อ)	1 ชั่วโมง	จันทร์
	เรื่อง ร่ายรำตามเพลง	1 ชั่วโมง	ศุกร์
	เรื่อง ร่ายรำตามเพลง (ต่อ)	1 ชั่วโมง	จันทร์
	เรื่อง สรรค์สร้างท่าทาง	1 ชั่วโมง	ศุกร์

ที่มา: ผู้วิจัย

ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นมีกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องแนวคิดซิมพ์สัน โดยกระบวนการเรียนรู้ของซิมพ์สันนั้นมีทั้งหมด 7 ขั้นตอนด้วยกัน ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับขั้นตอนการของซิมพ์สัน ตั้งแต่ขั้นการเรียนรู้ เป็นขั้นการเรียนรู้ในสิ่งที่จะทำ และต่อเนื่องไปยังขั้นเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะให้นักเรียนปรับตัวพร้อมที่จะทำการปฏิบัติเคลื่อนไหวในการแสดงทักษะนั้น ๆ และให้มีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการแสดงทักษะ ขั้นที่สามคือขั้นตอนสนองภายใต้การควบคุมที่นักเรียนต้องปฏิบัติตามจากครู ให้นักเรียนได้เลียนแบบการแสดงทักษะนั้น หลังจากที่ได้ฝึกทักษะปฏิบัติจากครูนั้นก็จะเป็นขั้นที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จะกระตุ้นให้นักเรียนเห็นข้อบกพร่องของตนเองว่าการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ร่างกายต้องสัมพันธ์กันจน

นำไปสู่ขั้นต่อไป คือขั้นการลงมือกระทำเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง จนชำนาญและเป็นไปโดยอัตโนมัติ และเมื่อเกิดความคล่องแคล่วแล้ว นักเรียนจะรู้จักประยุกต์และพัฒนาฝีมือของตนเองตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้น จนผู้เรียนสามารถเกิดความคิดริเริ่ม มีความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำ หรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ผู้วิจัยได้นำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ฐานศิลปะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้ฐานศิลปะ ตามแนวคิดซิมพ์สัน (N = 3)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	กำหนดตัวชี้วัดชัดเจน	3.00	0	เหมาะสมมากที่สุด
2.	ตัวชี้วัดสอดคล้องกับเนื้อหา	3.00	0	เหมาะสมมากที่สุด
3.	ตัวชี้วัดระบุพฤติกรรมชัดเจน	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
4.	มีการกำหนดโครงสร้างกิจกรรมและเวลาได้อย่างเหมาะสม	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
5.	กระบวนการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา	2.33	0.22	เหมาะสมมาก
6.	เนื้อหาเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิด	2.33	0.22	เหมาะสมมาก
7.	เนื้อหาตรงตามรายวิชา	3.00	0	เหมาะสมมากที่สุด
8.	สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับตัวชี้วัด	3.00	0	เหมาะสมมากที่สุด
9.	สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
10.	เรียบเรียงเนื้อหาได้ดี	2.33	0.22	เหมาะสมมาก
11.	มีความยากง่ายพอเหมาะ	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
12.	กิจกรรมมีความน่าสนใจ	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
13.	กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขสนทนในการเรียนรู้	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
14.	กระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอน	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
15.	ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
16.	การประเมินสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	2.67	0.05	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		2.69	0.05	เหมาะสมมากที่สุด

ที่มา: ผู้วิจัย

ระดับเกณฑ์การประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้

2.51 – 3.00 เหมาะสมมากที่สุด

2.01 – 2.50 เหมาะสมมาก

1.51 – 2.00 ปานกลาง

1.01 – 1.50 พอใช้

0.01 – 1.00 ปรับปรุง

จากตาราง 2 การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ในประเด็นการประเมินข้อที่ 5 กระบวนการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาข้อที่ 6 เนื้อหาเหมาะสมกับแนวคิดข้อที่ 10 เรียบเรียงเนื้อหาได้ดี ซึ่งได้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งต่างจากข้ออื่น ๆ ที่ได้คะแนนระดับเหมาะสมมากที่สุด ผู้เชี่ยวชาญได้มีการให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรม คือ ปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนั้นรู้สึกกระตือรือร้น และมีความสนใจในกิจกรรม และให้เนื้อหานั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ (n = 35)

ประเด็นการประเมิน	ก่อนการทำกิจกรรม			หลังการทำกิจกรรม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์
1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และเคลื่อนที่	1.49	0.51	พอใช้	3.14	0.43	มาก
2. การปฏิบัตินาฏยศัพท์	1.46	0.51	พอใช้	3.06	0.54	มาก
3. การปฏิบัติภาษาท่า	1.31	0.48	พอใช้	3.20	0.41	มาก
4. ทำท่าสอดคล้องกับเนื้อเพลง	1.29	0.47	พอใช้	3.11	0.47	มาก
5. จังหวะมือและเท้าถูกต้องตรงกับจังหวะ	1.20	0.43	พอใช้	3.14	0.43	มาก
6. ปฏิบัติท่าทางได้ตรงกับจังหวะ	1.17	0.41	พอใช้	3.17	0.45	มาก
7. กล้าแสดงออกขณะปฏิบัติท่าทาง	1.26	0.46	พอใช้	3.11	0.47	มาก
8. มีความสนุกสนานในขณะปฏิบัติ	1.06	0.32	พอใช้	3.26	0.51	มาก
9. ทำท่าอ่อนช้อยสวยงาม	1.09	0.32	พอใช้	3.11	0.47	มาก
10. มีความคิดสร้างสรรค์ในท่าทาง	1.09	0.32	พอใช้	3.09	0.45	มาก
รวม	1.24	0.42	พอใช้	3.14	0.46	มาก

ที่มา: ผู้วิจัย

ระดับเกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์

3.01 – 4.00 มาก

2.01 – 3.00 ปานกลาง

1.01 – 2.00 พอใช้

0.01 – 1.00 ปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลป เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการทำกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทางศิลปก่อนการทำกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับ พอใช้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.24 และหลังการทำกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนประเด็นการประเมินหลังการทำกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงใกล้เคียงกัน ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจต่อการทำกิจกรรม การดำเนินการทำกิจกรรมแต่ละครั้งจึงเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการขั้นตอนของซิมพ์สันที่กำหนดขึ้นมา เป็นกระบวนการที่สามารถมุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านพัฒนาความสามารถการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ของผู้เรียนช่วยสร้างบรรยากาศกระบวนการเรียนรู้ที่ใหม่ ๆ ต่างจากกระบวนการสอนเดิม ๆ ของผู้สอนได้ ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ของซิมพ์สัน เริ่มจากการให้ผู้เรียนได้รับรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนจะทำ เช่น ครูพูดคุยกับนักเรียน การให้ดูสื่อในเรื่องที่จะทำกิจกรรมนั้น จากนั้นเป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อม ให้ผู้เรียนมีการปรับตัวพร้อมที่จะปฏิบัติเคลื่อนไหวในการทำกิจกรรม โดยครูจะให้ช่วยร่างกาย เล่นเกมส์ ร้องเพลง ตามความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งขั้นนี้ผู้เรียนจะเกิดความสุขสนุกสนาน มีความสุขพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป โดยสังเกตจากความร่วมมือ การแสดงสีหน้า อารมณ์ท่าทางในการทำกิจกรรม เมื่อนักเรียนมีความพร้อมแล้ว ก็จะเป็นขั้นที่ครูนั้นเป็นผู้สละ คือ ขั้นตอนสนองภายใต้การควบคุม ผู้เรียนปฏิบัติทักษะตามครู โดยให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เช่น การทำท่าทางนาฏศัพท์ การปฏิบัติภาษาท่า การเคลื่อนไหวตามจังหวะ จากนั้นเมื่อได้ฝึกฝนท่าทางจากครู จะเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง คือ ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำด้วยตนเอง ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ดูจุดบกพร่อง จุดที่ต้องแก้ไข ซึ่งขั้นนี้ครูผู้สอนก็จะเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในท่าทางที่นักเรียนต้องแก้ไข ซึ่งผู้เรียนบางคนอาจจะเรียนรู้ซ้ำในการปฏิบัติบางท่า ผู้สอนจึงต้องเข้าไปสาธิต อธิบายเพิ่มเติมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะได้เร็วขึ้น จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ สามารถปฏิบัติท่าทางได้ออกมาอย่างถูกต้อง และมีความคล่องแคล่ว จากนั้นเป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้เรียนไปนำมาคิดริเริ่มสร้างสรรค์ท่าทาง ความคิดใหม่ ๆ ขึ้น ตามสถานการณ์หรือกิจกรรมที่ครูได้กำหนดกิจกรรมขึ้นมา เช่น การแสดงภาษาท่าตามสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ หรือการนำท่าทางประยุกต์ใช้กับเพลงอื่น เป็นต้น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลป เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน ส่งผลให้ผู้เรียนนั้นเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ได้ดีขึ้น จึงทำให้ผลคะแนนจากการประเมินทักษะปฏิบัติทางศิลปนั้นสูงขึ้น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลป เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง (n = 35)

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pretest	43.40	35	5.254	1.661
	Posttest	109.90	35	2.025	.640

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง (n = 35)

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Pretest - Posttest	-66.500	6.223	1.968	-72.895	-60.105	-33.794	34	.000*

*p<.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 และตาราง 5 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สันของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยสูงขึ้นแสดงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ในการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ด้านทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากเอกสารต่าง ๆ โดยเนื้อหาในดำนนาฏศิลป์ที่เป็นเนื้อด้านการปฏิบัติ นั้น จะมีเนื้อหาข้อมูลตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2551, น. 1-3) โดยผู้วิจัยได้นำเนื้อหาวิชานาฏศิลป์ในด้านการปฏิบัติมาเรียบเรียง จัดทำ ข้อมูลเป็นแผนกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ เพื่อที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ตั้งแต่การเคลื่อนไหวร่างกายพื้นฐานจนถึงการทำท่าทาง ประกอบเพลงได้ ผู้วิจัยพบว่า จากการจัดการเรียนการสอนของการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ได้ทำการวิเคราะห์จากแบบประเมินทักษะนาฏศิลป์ก่อนเรียนพบว่า ผู้เรียนขาดทักษะในด้านการปฏิบัติท่าทาง เห็นว่าเป็นเรื่องยากที่ตัวผู้เรียนนั้นจะฝึกฝน จนเกิดการไม่สนใจในการเรียน นาฏศิลป์ไทยจึงไม่ค่อยได้รับความนิยมนักกับหมู่เด็กและวัยรุ่น เมื่อเทียบกับนาฏศิลป์ หรือการแสดงของชาวต่างชาติ ด้วยข้อจำกัดของการฝึกหัดที่นาฏศิลป์ไทยที่มีมาตรฐานที่ค่อนข้างเคร่งครัด การสร้างบรรยากาศในการเรียน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยแนวคิดหรือรูปแบบการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียนบรรลุตามประสงค์ (เสาวรี ภูบาลชื่น, 2556, น. 344)

ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติในรายวิชานาฏศิลป์ โดยนำแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัยจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Instructional Model Based On Simson's Processes For Psycho Motor Skill Development) เป็นการสอนทักษะปฏิบัติที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่มุ่งช่วยพัฒนา

ความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งการสอนต้องใช้หลักการวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย (ทศนา แคมมณี, 2550, น. 243)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการท่าทางนาฏศิลป์ไทย และมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์มากขึ้น พิจารณาได้จากแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ที่นักเรียนได้ทำหลังการทำกิจกรรมครบถ้วน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 โดยผลของระดับการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ที่อยู่ในระดับมากนั้น เกิดจากกิจกรรมที่ดำเนินการตามแนวคิดของซิมพ์สันที่มีกระบวนการสอน 7 ขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ และต่อเนื่องไปยังขั้นเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะให้นักเรียนปรับตัวพร้อมที่จะทำการปฏิบัติเคลื่อนไหวในการแสดงทักษะนั้น ๆ และให้มีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการแสดงทักษะ ขั้นที่สามคือขั้นตอนสนองภายใต้การควบคุมที่นักเรียนต้องปฏิบัติตามจากครู ให้นักเรียนได้เลียนแบบการแสดงทักษะนั้น หลังจากที่ได้ฝึกทักษะปฏิบัติจากครูนั้นก็จะเป็นขั้นที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จะกระตุ้นให้นักเรียนเห็นข้อบกพร่องของตนเองว่าการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ร่างกายต้องสัมพันธ์กันจนนำไปสู่ขั้นต่อไป คือขั้นการลงมือกระทำเป็นกลไกที่สามารถกระทำได้เอง จนชำนาญและเป็นไปโดยอัตโนมัติ และเมื่อเกิดความคล่องแคล่วแล้ว นักเรียนจะรู้จักประยุกต์และพัฒนาฝีมือของตนเองตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้น จนผู้เรียนสามารถเกิดความคิดริเริ่ม มีความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำ หรือรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ ซึ่งจากการที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์นั้นจึงมีการประเมินทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์หลังการทำกิจกรรม นักเรียนได้ทำหลังการทำกิจกรรมครบถ้วน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ภัทรมานนท์ (2553, น. 101-116) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่องราวมาตรฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามพาดพิทยาคารตามแนวคิดซิมพ์สัน นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติทักษะ เรื่อง เรื่องราวมาตรฐาน เพิ่มมากขึ้นโดยพิจารณาจากผลจากแบบประเมินทักษะปฏิบัติที่ประเมินการปฏิบัติทำเรื่องมาตรฐาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดซิมพ์สันส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในการเรียนวิชานาฏศิลป์เพิ่มขึ้น

การศึกษาของ ธีรยุทธ วิเศษสังข์ (2549, น. 102-106) พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพราะพัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการพัฒนาหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ครูและผู้ปกครองตรวจสอบหลักสูตรนี้แล้วต่างมีความพึงพอใจในหลักสูตร ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดซิมพ์สัน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น สามารถทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการทางนาฏศิลป์

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดซิมพ์สัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยสูงขึ้นแสดงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดซิมพ์สันเป็นการสอนที่เน้นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการ

ทางกาย ความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกายที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลายส่วน โดยการสั่งงานของสมองที่ต้องมีความปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนจนเกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญและความคงทนจึงเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการสอนนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นด้านทักษะปฏิบัติการด้วยลีลาท่าทางที่อ่อนช้อย โดยเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ ศีรษะ ใบหน้า ไหล่ ลำตัว แขน ขา มือและเท้าไปพร้อมกันและส่งเสริมให้เกิดทักษะด้านสติปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับ ภรภัทร ชุ่มโสตร์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองจนปฏิบัติได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ชำนาญ และการที่ผู้เรียนรู้ผลของการปฏิบัติทันทีก็ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ได้เป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สันไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนอื่นอย่างกว้างขวาง เพื่อหาประสิทธิภาพในการศึกษาค้นคว้าที่กว้างขวางขึ้น
2. ครูผู้ทำกิจกรรมควรทำความเข้าใจในรูปแบบและแผนกิจกรรมให้ชัดเจนถึงเรื่องที่นักเรียนจะได้รับการปฏิบัติทักษะและประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดซิมพ์สัน ในนักเรียนระดับชั้นอื่น
2. ควรทำวิจัยกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สัน ในการเรียนปฏิบัตินาฏศิลป์ในเรื่องอื่น
3. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดซิมพ์สันในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จันทร์เพ็ญ ภัทรมานนท์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามพาดพิทยาคาร ตามแนวคิดของซิมพ์สัน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศนา แหมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ธีรยุทธ วิเศษสังข์. (2549). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะ ศ42103
สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเมษฐ์ บุญยะชัย. (2547). โขนโรงโน (โขนทางละคร). ศิลปากร. 47,1 (มกราคม-กุมภาพันธ์), 15-29.
- ภรภัทร ชุ่มโสตร์. (2551). การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เรื่องผลการใช้แบบฝึกทักษะนาฏศิลป์ เรื่อง
นาฏศิลป์สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนบางขัน (ปลื้มวิทยา
นุสรณ์). รายงานการพัฒนานวัตกรรมการศึกษานาฏศิลป์โรงเรียนบางขัน กรุงเทพฯ.
- เรณู โกศินานนท์. (2545). สืบสานนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับ
ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.
- เสาวรี ภูบาลชื่น. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม(ฝ่ายประถม) ตามแนวคิดของซิมพ์สัน.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Simpson, D. (1972). *Teaching Physical Educations: A System Approach*. Boston: Houghton
Mufflin Co.

